

KARL MARX

PORVARISTO JA VASTAVALLANKUMOUS

TOINEN KIRJOITUS**

Köln, 11. joulukuuta. Kun maaliskuun vedenpaisumus⁶⁶ — pie-
noisvedenpaisumus — meni ohi, se ei jättänyt Berliinin kamaralle
mitään jättiläisiä, vallankumouksellisia kolosseja, vaan vanhantyypp-
pisiä olentoja, tanakoita porvarihahmoja — yhdistettyjen maapäi-
vien⁶⁷ liberaaleja, Preussin tietoisien porvariston edustajia. Ne maa-
kunnat, joissa porvaristo oli kehittyneintä, *Reinin maakunta* ja *Slee-
sia*, antoivat päähenkilöstön uusiin ministeristöihin. Niitä seurasi
kokonainen liuta reiniläisiä lakimiehiä. Sitä mukaa kuin feodaalit
työnsivät porvaristoa taka-alalle, Reinin maakunta ja Sleesia tekivät
ministeristöissä tilaa vanhapreussilaisille maakunnille. Vain Elber-
feldin tory⁶⁸ on vielä yhdistämässä Brandenburgin ministeristöä
Reinin maakuntaan. *Hansemann* ja *von der Heydt!* Näissä kahdessa
nimessä on Preussin porvariston mielestä vuoden 1848 maaliskuun
ja joulukuun koko ero!

Preussin porvaristo oli nostettu valtiiovallan huipulle, muttei
kruunun kanssa tehtyjen rauhallisten kauppojen tietä, niin kuin se oli
toivonut, vaan *vallankumouksen* seurauksena. Koska *kansanliike* oli
raivannut sille tietä, sen ei pitänyt puolustaa omia etujaan, vaan
kansan etuja kruunua vastaan, ts. *itseään* vastaan. Kruunu oli sen
silmissä vain jumalallinen verho, jonka taakse sen omien maallisten
etujen tuli kätkeytyä. *Sen* omien etujen ja näitä etuja vastaavien
poliittisten muotojen koskemattomuuden tuli kuulua perustuslain
kielelle käännettynä: *kruunun koskemattomuus*. Siitä johtuivat Sak-
san ja varsinkin Preussin porvariston haaveilut *perustuslaillisesta
monarkiasta*. Vaikka siis helmikuun vallankumous Saksassa ilmen-
neine jälkiseurauksineen oli tervetullut Preussin porvaristolle, koska
se antoi sen käsiin valtiolaivan peräsimen, niin se oli samalla sekoit-
tanut porvariston laskelmat, sillä tämän herruus sidottiin sellaisiin
ehtoihin, joita se ei halunnut eikä voinut täyttää.

Porvaristo ei pannut tikkua ristiin. Se salli kansan taistella puo-

lestaan. Porvaristolle siirtynyt valta ei siis ollut vastustajansa voitaneen sotapäällikön valtaa, vaan sellaisen turvallisuusvaliokunnan valtaa, jolle voittoisa kansa uskoi omien etujensa valvomisen.

Camphausen vielä tunki tämän tilanteen koko epämuikavuuden, ja hänen ministeristönsä koko heikkous johtuu tuosta tunteesta ja niistä seikoista, jotka olivat sen aiheuttaneet. Eräänlainen häpeänpuna värittää sen vuoksi hänen hallituksensa hävyttömimpiä tekoja. Peittelemätön *hävyttömyys* ja *julkeus* olivat *Hansemannin* erioikeutena. Punertava *sävy* on ainoana erona näiden kahden maalarin välillä.

Preussin maaliskuun vallankumousta ei saa sekoittaa *Englannin* vuoden 1648 vallankumoukseen eikä *Ranskan* vuoden 1789 vallankumoukseen.

Vuonna 1648 porvaristo oli liittoutunut uuden aateliston kanssa monarkiaa, feodaalista aatelistoa ja hallitsevaa kirkkoa vastaan.

Vuonna 1789 porvaristo oli liittoutunut kansan kanssa monarkiaa, aatelistoa ja hallitsevaa kirkkoa vastaan.

Vuoden 1789 vallankumouksella oli esikuvanaan (ainakin Euroopassa) vain vuoden 1648 vallankumous ja vuoden 1648 vallankumouksella vain alankomaalaisten kapina Espanjaa vastaan⁶⁹. Kumpikin vallankumous oli esikuvastaan sata vuotta edellä paitsi ajan myös sisältönsäkin puolesta.

Kummassakin vallankumouksessa porvaristo oli se luokka, joka oli todella liikkeen johdossa. *Proletariaatilla* ja *porvaristoon kuulumattomilla kaupunkilaisilla väestökerroksilla* ei vielä ollut mitään porvaristosta erillään olevia etuja tai ne eivät vielä muodostaneet mitään itsenäisesti kehittyneitä luokkia tai luokan osia. Sen vuoksi siellä, missä ne esiintyivät porvaristoa vastaan, esimerkiksi vuosina 1793 ja 1794 Ranskassa, ne taistelivat vain porvariston etujen toteuttamisesta, joskaan eivät porvariston tavalla. *Koko ranskalainen terrorismi* ei ollut muuta kuin *plebeijien tapa* tehdä selvää *porvariston vihollisista*, itsevaltiudesta, feodalismista ja proporvarillisuudesta.

Vuosien 1648 ja 1789 vallankumoukset eivät olleet *Englannin* eivätkä *Ranskan* vallankumouksia; ne olivat mittavuodeltaan koko *Euroopan* vallankumouksia. Ne eivät olleet yhteiskunnan *tietyn* luokan voitto *vanhasta poliittisesta järjestelmästä*; ne *julistivat uuden eurooppalaisen yhteiskunnan poliittista järjestystä*. Porvaristo voitti niissä, mutta *porvariston voitto* merkitsi silloin *uuden yhteiskuntajärjestelmän voittoa*, porvarillisen omistuksen voittoa feodaalisesta, kansallisen (Nationalität) voittoa provinsialismista, kilpataistelun voittoa ammattikuntajärjestelmästä, jako-oikeuden voittoa majoraattista, maanomistajan herruuden voittoa omistajan alistetusta asemasta maahan nähden, valistuksen voittoa taikauskosta, perheen voittoa suvun nimestä, yritteliäisyyden voittoa herooisesta laiskuuudesta, porvarillisen oikeuden voittoa keskiaikaisista erioikeuksista. Vuoden 1648 vallankumous oli 17. vuosisadan voitto 16. vuosisadasta ja vuoden 1789 vallankumous oli 18. vuosisadan voitto 17. vuosisadasta. Nämä vallankumoukset ilmensivät enemmän koko senaikaisen

maailman tarpeita kuin niiden tapahtumapaikkana olleiden maailmanosien, so. Englannin ja Ranskan, tarpeita.

Preussin maaliskuun vallankumouksessa ei ollut mitään sellaista.

Helmikuun vallankumous *hävitti* perustuslaillisen monarkian todellisuudessa ja porvariston vallan aatteellisesti. Preussin maaliskuun vallankumouksen piti *pystyttää* perustuslaillinen monarkia aatteellisesti ja porvariston valta todellisuudessa. Siitä ei lähimainkaan olisi voinut tulla *Euroopan vallankumousta*, se oli vain Euroopan vallankumouksen surkea jälkimaininki takapajuisessa maassa. Sen sijaan että olisi mennyt ajastaan edelle, se jäi siitä jälkeen enemmän kuin puoli vuosisataa. Se oli alusta pitäen *jälki-ilmiö*, mutta onhan tunnettua, että jälkitaudit ovat vaikeammin parannettavissa ja samalla turmelevat elimistöä enemmän kuin alkuperäinen tauti. Kysymyksessä ei ollut uuden yhteiskunnan luominen, vaan Pariisissa kuolleen yhteiskunnan uudestisyntyminen Berliinissä. Preussin maaliskuun vallankumous ei ollut edes *kansallinen, saksalainen*, se oli alusta pitäen *maakunnallis-preussilainen*. Wienin, Kasselin, Münchenin ja kaikenlaisia muita maakunnallisia kapinoita tapahtui sen ohella kiistäen siltä etusijaa.

Kun vuosien 1648 ja 1789 vallankumoukset olivat loputtoman itsetietoisia ollessaan luomistyön kruununa, niin Berliinin vuoden 1848 vallankumous mahtaili sillä, että se oli anakronismi. Sen kajo muistutti kaukaisten tähtien valoa, joka saavuttaa meidät maapallon asukkaat vasta sitten, kun tuota valoa säteilyt taivaankappale on ollut jo 100 000 vuotta sammuksissa. Euroopalle Preussin maaliskuun vallankumous oli sellainen tähti pienoiskoossa, niin kuin se oli kaikessa pienoiskokoa. Sen valo oli jo kauan sitten lahonneen yhteiskunnan kajoa.

Saksan porvaristo oli kehittynyt niin vitkallisesti, arasti ja hitaasti, että sinä ajankohtana, jolloin se asettui uhkaavana feodalismia ja absolutismia vastaan, se huomasiikin uhkaavansa proletariaattia ja kaikkia niitä kaupunkilaisväestön kerroksia, joiden edut ja aatteet olivat läheisiä proletariaatille. Se näki itseään kohtaan vihamielisen luokan *takanaan* ja vihamielisen Euroopan *edessään*. Toisin kuin vuoden 1789 Ranskan porvaristo, Preussin porvaristo ei ollut se luokka, joka olisi esiintynyt *koko* nykyaikaisen yhteiskunnan nimissä vanhan yhteiskunnan edustajia, monarkiaa ja aatelistoa vastaan. Se oli alennut eräänlaiseksi *säädiksi*, joka oli eristynyt sekä kruunusta että kansasta, se oli oppositiossa kumpaakin vastaan ja epäroivällä kannalla kummankin vastustajansa suhteen, koska se näki aina jommankumman edessään tai takanaan. Se oli alusta pitäen taipuvainen kavaltamaan kansan ja tekemään kompromissin vanhan yhteiskunnan kruunattujen edustajien kanssa, sillä se itsekin jo kuului vanhaan yhteiskuntaan. Se ei edustanut vanhaa yhteiskuntaa vastaan suuntautuvia uuden yhteiskunnan etuja, vaan uudistettuja etuja vanhentuneen yhteiskunnan sisällä. Se ei ollut vallankumouksen peräsimmästä siksi, että kansa olisi ollut sen puolella, vaan sik-

si, että kansa työnsi sitä edellään. Se ei ollut kärjessä siksi, että olisi edustanut uuden yhteiskunnallisen aikakauden aloitteellisuutta, vaan ainoastaan siksi, että se ilmaisi vanhan yhteiskunnallisen aikakauden tyytymättömyyttä. Se oli vanhan valtion kerrostuma, joka ei itse suorittanut läpimurtoa, vaan jonka maanjärjestys kimposi uuden valtion pinnalle. Se ei luottanut itseensä eikä kansaan, nurisi huippukerroksia vastaan ja pelkäsi alimpia kerroksia, suhtautui itsekkäästi kumpaankin ja oli tietoinen itsekkyydestään, oli vallankumouksellinen vanhoillisten suhteen ja vanhoillinen vallankumouksellisten suhteen. Se ei luottanut omiin tunnuksiinsa, aatteet se korvasi fraaseilla, se pelkäsi maailman hirmumyrskyä ja käytti sitä hyväkseen. Se oli kaikin puolin tarmoton, kaikin puolin pelkkää plagiaattia, halpamainen, koska siinä ei ollut mitään originellia, se oli originelli halpamaisuudessaan, se tinki oman tahtonsa kanssa, siltä puuttui aloitteellisuutta, puuttui uskoa itseensä ja uskoa kansaan, puuttui maailmanhistoriallista kutsumusta, se oli kuin kirottu vanhus, joka huomasi olevansa tuomittu turmelemaan elämää uhkuvan kansan ensimmäisiä nuoruudeninnostuksen purkauksia omien heikon vanhuksen etujensa mukaisesti — silmätön, korvaton, hampaaton, pelkkä raunio — sellaisena oli *Preussin porvaristo* Preussin valtion peräsimessä maaliskuun vallankumouksen jälkeen.

Kirjoittanut K. Marx 11. joulukuuta 1848

Julkaistaan lehden tekstin mukaan

*Julkaistu »Neue Rheinische Zeitung» lehden
169. n:o:ssa 15. joulukuuta 1848*

Suomennos saksasta